

HANTVERKSLABORATORIET

Inbjudan till nordisk

Gartnerihistorisk konferens

26-27 oktober

Fredriksdals museer och trädgårdar,
Helsingborg och Helsingborg Arena

Konferensen arrangeras av
Nätverket Trädgårdsmästare i historisk miljö, Sverige
och Gartnerihistorisk netværk, Danmark

Tema: Handelsträdgårdar och fruktodling

Fruktodlingar fanns sedan långt tillbaka främst vid herrgårdar och slott, men många av dessa omvandlades till handelsträdgårdar under 1800-talets andra hälft. I vissa områden, särskilt i områden nära de största städerna, anlades många handelsträdgårdar. Konkurrensen blev allt svårare när handel och transporter utvecklades och de allra flesta handelsträdgårdar försvann spårlöst. Den yrkesmässiga trädgårdsodlingens historia fram till modern tid är det inte många som ägnat sig åt och kunskapen är i det närmaste obefintlig.

Kunskapen om frukt och fruktträdgårdar är generellt stort. Träden är viktiga för den biologiska mångfalden och det finns klonarkiv på flera håll i landet, där äldre sorter av framför allt äppelträd bevaras och kunskapen om dem sprids. Trots detta upplever många trädgårdsmästare och förvaltare av byggnadsminnen, kulturresevat och klonarkiv osäkerhet kring hur man bäst förvaltar och utvecklar gamla och nya fruktträdgårdar. Det finns ett behov av praktisk vägledning i hur äldre fruktträdgårdar skall vårdas på rätt sätt och hur nya fruktträd ska få en god etablering och uppbyggnad.

Välkommen!

FREDRIKSDAL
MUSEER OCH TRÄDGÅRDAR

GÖTEBORGS UNIVERSITET

PROGRAM

Onsdag 26 oktober

Plats: Fredriksdals museer och trädgårdar

- 11.30 – 13.00 "Drop-in-lunch" (dansk frokost), mingel och registrering av deltagare från Nätverket Trädgårdsmästare i Historisk miljö, Fredriksdals café
- 13.00 – 13.15 Öppning av konferens. Samling utomhus på Herrgårdsplanen, Fredriksdal. Gruppindelning till workshops.
- 13.15 – 14.45 Fyra parallella Workshops i hantverket fruktträd. Varje workshop pågår 40 minuter.

Säker beskärning av höga fruktträd

Henrik Morin, parkkonsult med egna företaget Morin grön produktion, visar redskap och arbetsteknik för säker beskärning av höga fruktträd.

Plats: Fruktträdgården

Ympning

Klara Holmqvist, trädgårdsmästare på Julita Gård, visar ympningstekniker.

Plats: Varmväxthuset

Pomologi/Sortbestämning

Maria Nyman-Nilsson, landskapsarkitekt på Fredriksdal museer och trädgårdar,

Plats: Kallväxthuset

Fruktträdsbeskärning på Fredriksdal

Philippe Hässlekvist, trädgårdsmästare på Fredriksdal, visar och berättar om arbetet med fruktträdsbeskärning på Fredriksdal museer och trädgårdar.

Plats: Fruktträdgården, intill köksträdgården

14.45 – 15.15 Kaffepaus. Två grupper i växthuset och två grupper i Herrgårdsflygeln.

15.15 – 16.45 Forts. Workshops i hantverket fruktträd

17.00 Avslutning workshops. Samling på Herrgårdsplanen. Information om kvällens middag och morgondagens program.

19.00 Middag

FREDRIKSDAL
MUSEER OCH TRÄDGÅRDAR

GÖTEBORGS UNIVERSITET

ANMÄLAN OCH AVGIFT

Information om pris meddelas senast 15 augusti.

Anmälan görs endast på websida som öppnas 18 augusti.

Vid frågor kontakta Jeanette Blom på 0736-22 17 59 eller jeanette.blom@conservation.gu.se

Torsdag 27 oktober - förmiddag

Plats: Helsingborg Arena

Föreläsningar med Tina Westerlund som moderator

08.30 – 09.00 Samling med kaffe. Registrering av deltagare från Gartnerihistorisk netværk

09.00 – 09.15 Inledning och velkomst.

Tove Engelhart Mathiassen, Museumsinspektør i Den Gamle By, Aarhus
Joakim Seiler chefsträdgårdsmästare Gunnebo Slott och trädgårdar och projektledare Utvecklande skötsel, Göteborgs universitet
Cecilia Wänge, chef Fredriksdal museer och trädgårdar

09.15 – 09.40 En Kåhltäppa eij at räkna. Köksväxtodlingen i 1700-talets jordbrukssystem. Karin Hallgren, hortonom avdelningen för agrarhistoria, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU).

09.40 – 10.10 Vårda väl – fruktträd i historiska miljöer.
Henrik Morin, parkkonsult Morin grön produktion

10.10 – 10.40 Kaffepaus

10.40 – 11.05 Presentation av några projekt om fruktträdgårdar i Skåne.
Boel Nordgren, Trädgårdsantikvarie, Edlas Have
Allan Gunnarsson, universitetslektor, SLU Alnarp

11.05 – 11.25 Tjära, näver, karbolineum.
Inger Olausson, hortonom och trädgårdshistorisk forskare vid Linköpings universitet och Kungl Vitterhetsakademien.

11.25 – 11.35 Historisk beskjæring av lignoser. Samarbeidsprosjekt mellom Norsk håndverksinstitutt og Vea.
Ingeborg Sørheim, lektor i kunsthistorie og studieleder på Vea, Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører, Norge

11.35 – 11.45 Historiske grøntanlegg. Etterutdanning (fortbildning) for gartnere ved Vea – Statens fagskole for gartnere og blomsterdekoratører, Norge.
Ingeborg Sørheim lektor i kunsthistorie og studieleder på Vea

11.45 – 12.00 Gunnebos Orangörsutbildning
Johnny Mattson, utbildningsansvarig Gunnebo slott och trädgårdar och trädgårdsmästare Trädgårdsform i Väst.

12.00 – 13.00 Lunch, Helsingborg Arena

13.00 – 13.15 Promenad till Fredriksdals Trädgårdar.

Torsdag 27 oktober - eftermiddag

Plats: Fredriksdals museer och trädgårdar

Parallella program med föreläsningar och diskussioner

Nätverket Trädgårdsmästare i Historisk miljö

13.15 – 14.30

Gräs, Grus, Prydnadsplanteringar, Häckar
Visning och diskussion om skötselarbetet inom
dessa fyra skötselområden. Utomhus, Fredriksdal.
Två grupper under ledning av:

Daniel Lundberg, trädgårdsm Gunnebo slott
Sara Utter, trädgårdsm Fredriksdal
Maria Nyman-Nilsson, landskapsarkitekt Fredriksdal,
Joakim Seiler chefsträdgårdsm Gunnebo slott och
projektledare utvecklande skötsel, GU
Tina Westerlund, doktorand och projektledare
Utvecklande skötsel, GU.

14.30 – 14.50 Kaffepaus

14.50 – 15.20

Sammanfattning av temat frukt.
Maria Nyman-Nilsson,
landskapsarkitekt Fredriksdals
museer och Trädgårdar,
Henrik Morin, parkkonsult Morin
Grön Produktion

Gartnerihistorisk netværk

13.15 – 14.00

Visning av Fredriksdals museer och trädgårdar.

14.00 – 14.20 Kaffepaus

14.20 – 14.50

Handelsträdgårdarna i och kring
Helsingborg med utgångspunkt från
intervjuer och fotografier av trädgårdsmästare och företag.
Birgitta Witting, Kulturmagasinet och
Helsingborgs museer.

14.50 – 15.20

Handelsträdgårdar i Skåne: Krapperup, Nyvalla
och Gårdstånga Presentation utifrån en intervjustudie av äldre trädgårdsmästare.
Inger Strömberg, SLU

15.30 – 16.30 Presentationer och diskussioner i mindre grupper. Ytterligare grupper kan tillkomma vid behov.

1. Fortbildning och kompetensutveckling av trädgårdsmästare i historisk miljö

Före lunch presenterades trädgårdshistoriska utbildningar i Norge och Sverige, och Jeanette Blom berättar om arbetet med att ta fram gesällbrev för trädgårdsmästare. Vilka ytterligare behov finns och hur stort är intresset? I vilken form (distans, kortare eller längre kurser, osv)? När passar det bäst i tid? Och hur når vi dem som behöver detta bäst men inte själva har förstått det?

2. Presentation av de nordiska nätverken – vad har vi gjort och hur går vi vidare?

Idag finns nätverken Gartnerihistorisk netværk (Danmark), Nätverket Trädgårdsmästare i historisk miljö, Föreningen FORUM för trädgårdshistorisk forskning och Nätverk för trädgårdsantikvarier (Sverige) samt det nybildade Nettverk for gartnere i historiske anlegg (Norge). Även i Finland finns intresse av att bilda ett liknande nätverk.

Hur arbetar de olika nätverken, vilka behov och gemensamma mål finns inom praktik, utbildning/fortbildning, forskning, konferenser och seminarier finns? Hur förmedlas information om vad som händer i de olika nätverken och länderna?

3. Forskningsläge, -samarbete och -behov?

Hur ser forskningsläget ut inom trädgårdshistorisk forskning i de nordiska länderna? Vilka behov och möjligheter finns det att bredda forskningen under de kommande åren? Finns det intresse av att forma gemensamma forskningsprojekt och hur går vi till väga? Diskussionen kommer att ligga till grund för planeringen av ett seminarium med detta fokus under 2017.